

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

Megnyitó beszéd.

A debreceni m. kir. Tudományegyetemnek 1925 okt. 12-én tartott évnnyitó ünnepélyén elmondotta Csikesz Sándor hittudománykari e. i. dékán.

Kedves Ifjú Barátaim!

Ezernyi szülői ház tekint felétek, ezernyi magyar család szemefénye vagytok. Örömtől van, felétek ragyog a szülői hajlék; bánat borul rátok, könny perog az imádkozó kezekre az édesanyai szemekből. Itt is édes anya van: az ősi *Alma Mater* anyai szívvel áld titeket és büszke rátok. Ennek az *Alma Mater*nek lelke itt ég e tisztes professzor-testület lelke mélyén, ha talán külső szem az első pillanatra észre nem veszi is, ha talán úgy tűnik fel néha, mint pedáns szigor, száraz tárgyszerűség vagy hűvös objektivitás: csalóka látszat ez, olyan, mint az erdő fájnak élettelenése az aprilisi szellőben. Nézze csak, csókolja csak a nap-sugár sokáig bizsergető, szerető erejével: megmozdulnak az élettelen fák, s kinyílnak rajtuk ezer rügyszem és virágjaikból csodálatos szépségekkel kiragyo a tavasz.

Tekints te is a hűséges tanítvány szemével mestereidre, bizó, ragyogó, bátorító erővel, s előbb vagy utóbb fel fog gyúladni mestereid tekintetében az *Alma Mater* lelke és körülölel téged, és vezet, majd szárnyra bocsát s büszke örömmel tekint utánad. Felnyitja a tudomány kincses tárházait, hogy belőle gyűjts minél többet és te, magyar ifju, felfegyverezhesd magad az életre és feltárja előtted ezer alkalmát a jövőre való előkészülésre!

Már a régiek kaptárhoz hasonlították az iskolát, idejöttetek, szorgalmas méhekként gyűjtögetetek, de ugyanakkor ne felejtsetek el, hogy együtt kell munkálkodnotok a többiekkel, társaitokkal és a tudomány gyűjtése mellett a barátság, a szeretet gyakorlása legyen első kötelességetek. Mint a méhecskétől százszor el lehet venni az összegyűjtött mézet, újra és újra gyűjteni fog, de ha csak egyetlenegyszer használja fulánkját, halála az: így titek is ezerszer újra kell kezdenetek a tudomány kincseinek gyűjtését, de ha a gyűlölet fulánkja, ádáz haragja: a nemzeti és felekezeti különbség vernek éket köztetek, halála ez az *Alma Mater* szellemének. De nemcsak a tudomány alkalmait adja az *Alma Mater*, hanem fel is hív titeket arra, hogy baráti szeretetben egyesüljete.

Költöző madarai vagyunk az életnek, akik csoportokban repülhetünk biztosan az ideálok messzesége felé és ezért meg kell keresnünk a baráti szívet. Nem cimborá, nem elvtárs, nem kolléga, nem cinkostárs és nem is pajtás, akit én gondolok, hanem az igaz barát, az, aki az Úr Jézus példája nyomán keletkezik, aki úgy hirdette ezt, mint az emberi közösség legeszményibb magaslatát, amikor azt mondta: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mint aki életét adja barátaiért”.

Tudomány egyfelől, másfelől az önzetlen ideális baráti szeretet adjon nektek annyi erőt, hogy meggyőzzétek a csalódásokat, a sérelmeket. Szakadatlan siker csak a gyáváknak szükséges, az erős, ha leveri is a csalódás, a barátság talajába, tiszta hite ősi humuszába új gyökereket ereszt és mint az alábujtott tőke, annál sudarasabb venyigékkal tör a magasba.

De nemcsak ezek a jelen értékek várnak, hanem ez az *Alma Mater* kincseket is tartogat nektek. Szemeteket keresem, mert a lelketekbe akarok tekinteni. Egy pillanatra vessétek félre a megélhetés gondjait, az anyagi szükség, a nagy tandíj, élelem és ruházat szörnyű *Nessos-ingét*, mely, mint valami beszállis kényszerzubbony, nyugózi le és teszi lehetetlenné a tudományozást, szárnyas letterőt. Fellebbentem előttetek a jövőt. Megmutatom azokat a kincseket, amiket tartogat az *Alma Mater*, a diadémokkal pazar koronát és akkor úgy érzitek Magatokat, hogy a jelen koldús nyomorúsága lelketeknek, ennek az üldözött királyfinak áruhaja csak és csak órák, rövid idők kérdése, hogy megjelenjék királyi pompájában ezekkel a diadémokkal ékesítve!

Az egyik fényes ékszer, amit ad nektek az *Alma Mater*, az, hogy te „*debreceni diák*” vagy, ami azt teszi, hogy négy évszázaddal ezelőtt a krakkóvói és wittenbergai egyetem bursájáról indult el az a végnélküli staféta, amely győzelmesen ennek az intézetnek falai között negyedfél százon keresztül nemzedékről-nemzedékre adta át a tudomány fáklyáját, az Isten- és hazaszeretet szent erényeit s a magyar kultúra babérkoszorúját és most adja át teneked, hogy te megragadd és szeplőtlenül tovább add az utánad következő diákgenerációknak. Azt teszi ez, hogy Te ennek „*az ősi Kollégiumnak fia*” vagy. Amióta ősi, hú testvérünk: Sárospatak sorvad és Nagyenyed vérével elszivja az idegen gyűlölet, egy kollégium van ebben az országban — ezen a világon — és ez az

Universitással iljedott Kollégium. Ez vár most Teged keblére. Sokan vannak, ez Alma Mater falain kívüli, akik szeretnék elválasztani ezt az ősi múltat ettől a jelentől és szeretnék bevakolni a régi dátumokat és helyébe odavésni az egyetem alapításának kezdő esziendejét. A műemléket javító kontrár köműves-pallér naiv mohósága rójja így oda munkája dátumát. — Pedig, aki jön, az nem erre a friss vakolatra, dátumra kíváncsi, hanem a műemléket keresi és annál jobban örvend a szíve, ha az újra renovált épületen a réginek monumentális alapvonásait találja meg. Ezt építések és erre törekedjétek. Ez lesz a Ti büszkeségetek és az Alma Materé is. Mert nem a parvenü terpeszkedésével akarunk helyet foglalni az ország főiskolái között, hanem negyedfélszázados múltunk történelmi jogainál fogva. Mert csak véletlen formáság az, hogy harmadik egyetem a nevünk, valóban a *megszakítatlan és megszakíthatatlan folytatása vagyunk az ősi Kollégiumnak* és így történelmi múltunk messze megelőzi az elsőnek mondott budapesti Universitást is.

Debreceni Diák! Kollégium Fia! Jól gondold meg ezt. Királyi alkotás ez! Hol voltak Európa dinasztiai, a jelen dinasztiai, amikor ez a Kollégium már élt. Egyetlen uralkodó háznak történelme sem megy vissza olyan csodálatos messziségbe, mint a Te családod, debreceni ősi Alma Mater fia.

A másik diadém, melyet homlokodra tesz, az a hatalmas pártfogó testület, a volt debreceni diákoknak ez országot behálózó serege, amely kint az élet harcaiban boldog örömmel melegszik majd össze Veled ezzel a jelszóval: „Én is a debreceni Kollégium fia vagyok, engem is az Alma Mater nevelt, jöjj testvéri szívemre”. Elszakíthatatlan ez a szeretet; mit ennek Triánon! Kárpátoktól az Aldunáig, sőt túl az Oceánon egybesóvárogatja ez a lelkeket. Neked is ezzel a szeretettel kell gondolnod erre az intézetre és ezzel a szeretettel kell fordulnod a következő diákgenerációhoz.

Az utolsó és legszebb korona az, hogy Te vagy a „legmagyarabb diák”. Honfoglaló őseink ültették itt el a magyarság fáját és a sok viszály közt sok ága letörött, de koronája megmaradt. Ezt Méliusz nyesegette Kálvintól tanult puritánsággal, hogy sudaras óriásként törjön az ég felé. Bocskaiak, Bethlenek, Rákócziak vére öntözte; lehelletükkel melengették Kazinczy, Kölcsey, Kossuth, Arany János és Tisza István, s feléje szállott arany álmával Jókai és Baksay Sándor bővös fantáziája. Ez a gloria a te lovagi köntösöd.

Ezt adja az Alma Mater útravalóul elindulásodkor azzal az áldáskívánással, hogy az Isten tegyen a tanulásodban, a magatartásodban, egész életpályádon ehhez az ősi múlthoz méltóvá. Ebben a hitben nyitom meg ezt az 1925—26. tanévet.

Iskola

A debreceni felsőbb leányiskola

megsegítésére nagyszámú és illusztris férfiakból és nőkből álló értekezlet gyűlt össze a leányiskola dísztermében folyó hó 24 én, délután. A

résztevők a gyűlés kezdete előtt megtekintettek az intézetbe járó 1500 leány hatalmas seregét, amely az iskola második udvarán volt oszlopokba állítva.

Az értekezletet Dr. Baltazár Dezső püspökünk nyitotta meg ékesszólással, a nevelés lényegének és fontosságának bemutatásával. Feltárta a kiáltó szükségét, a múlt dicső példáit, a jelen kötelese teendőit. Mély hatást kiváltó beszédjének folytatásául Koncz Aurélné igazgató szólott nem kevesebb elokvenciával és hasonló meggyőző erővel. Harminchárom évre visszatekintő tapasztalatával igazolta, hogy az az épület, amely két intézet s néhány száz növendék számára emeltetett, nem lehet elegendő négy intézetnek és másfélezer leánynak. Az áldozatkészségben, amellyel az iskolát célja betöltéséhez el akarják segíteni, elől kíván jární s evégből ötmilliót ajánlott fel a szükséges építkezésekre. Szele György, az igazgatótanács elnöke szólott ezután s ismertette a szükséglet nagyságát, amennyiben mintegy ötmilliárdra megy a költségvetési összeg, majd rámutatott azokra a módoszatokra, amelyekkel ez a summa az áldozatkész szívektől összehozható. Ő a maga részéről ötmillió adományt ígért.

Az ügy érdekében fellelkesegett értekezlet teljes egészében elfogadta a Juhász Nagy Sándor egyházi főjegyző által felolvasott következő határozati javaslatot:

1. „Elodázhatatlanul szükségessé vált a polgári leányiskolának kitelepítése;
2. a bentmaradó iskolák részére pedig a szakelőadótermeknek és tovább fejlődhetőségükhez nélkülözhetetlen újabb helyiségeknek építése.

Értekezletünk tehát féltett kincsünknek, a jövő számára református magyar nőket nevelő intézetünknek felkarolása és megmentése végett kérő szóval fordul:

I. *Egyházunk presbitériumához*, hogy már meghozott nagysúlyú és nagyértékű elvi határozatait minden rendelkezésre álló eszközzel mielőbb valósággá változtatni méltóztassék;

II. *városunk tanácsához és közgyűléséhez*, hogy iskoláinkat továbbra is és még fokozottabb mértékben kegyes támogatásukban részesítsék, különös tekintettel a város által eddig még egyáltalán nem segélyezett polgári leányiskolára is, — melynek fenntartása legelsőrendű községi feladat;

III. *a tiszántúli református egyházkerület előjáróhoz és közgyűléséhez*, hogy segítse főleg a tanítónőképzőintézetet, mely az egész egyházkerület számára nevel tanítónőket — mint egyetlen ilyenemű intézet; — és végül

IV. *Debrecen város és az egyházkerület egész közönségéhez*, hogy magánosok és társaságok, leányiskoláinkat szeretetükkel vegyék körül és bőkezű adományaikkal támogassák.

A Leánynevelőintézet részére még e gyűlésen dr. Baltazár Dezső püspökünk tízmillió, Juhász Nagy Sándor főjegyző szintén tízmillió és egy magát megnevezni nem akaró úriasszony ugyancsak tízmillió koronát adományozott.

Erre a református és magyar szempontból egyaránt elsőrendű fontosságú és jelentőségű célra való adományozásra ez úton is felhívjuk t. Olvasóink s minden igaz református figyelmét.

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

(Folytatás.)

Nem hiába idéztem Kerekes szavait a saját lelki töprengéseiről. Ma is olyan kérdés ez, amely felett a legtöbbet lehet vitatkozni. Maga a versengés (aemulatio) igen régi keletű. Ott látjuk ezt az emberbe természetből fogva beoltott tulajdonságot intézményes rendszerességében, szellemileg is, de különösen testileg a görög Olimpiászokon, költői és egyéb, gyakran rendezett versenyeken. A középkorban lehanyaglott ez a kifelé való önmagáért fitogtatás: minden az Úré s az Úrért legyen. Ő előtte omlottak el szent zsolozsmákkal, ő érte harcolt a lovag. A renaissance antikizáló rendszere újra divatba hozta a szellemi versenyeket, magáért a szellemért, mint Fináczy Ernő nevelés történetében gyönyörű színekkel találjuk ecsetelve. Ettől kezdve, az intenzivebb iskolázás korában nem is igen került le a napirendről. Különösen a jezsuitáknak vált tipikus módszerüké az aemulatio. 13 évig készült, tehát egyetemesen kifejeződött véleményüket magában foglaló Ratiojuk (1599) is azt mondja, hogy „a mérközést nagyra kell becsülni és valahányszor az idő megengedi, foganatba kell venni, hogy a tisztes verseny, mely nagy sarkalló eszköze a tanulmányoknak, ápoltsék” Csinálták is; nemcsak egyéneket, de pártokat, sőt felsőbb—alsóbb osztályokat is szembeállítottak egymással. Rendes felelés közben is javíttatta a tanulót egy aemulus. Az évvégi szigorú vizsgálat sem volt más lényegileg, mint egy nagy verseny.

A protestánsok, hogy-hogy nem, kezdettől fogva idegenkedtek a versenyektől. De azért Fináczy Ernő is sejteti néhány adattal, hogy náluk sem volt egészen idegen és száműzött fogalom. Heidelberg, Brieg, Stralsund, Brandenburg, Augsburg iskolái szabályzataiban megtaláljuk az ajánlását már a reformáció első századában. (A renaissancekori nevelés története 263.) Aki pedig a protestáns, különösen a református kollégiumok poros jegyzőkönyveit kutatja, hamarosan észreveszi, hogy bizony a versengés itt is általános, csak hogy szeliditettebb formában. A Fináczy Ernő idézte augsburgi szabályzat szépen fejezi ki tapasztalatom szerint a protestáns gondolkozást: „Cavendum, ne honesta aemulatio rixas et inimicitias pariat” A debreceni kollégiumban is a gradust ilyenformán tudták megcsinálni, az esküdt deákokat, publicus praeceptorokat meg egyenesen intézményes versenyvizsga alapján válogatták ki. A collatiók, vagyis a senior, vagy más vezérdeák elnöklése alatt a deák szobában rendezett vitatkozások is ilyen jellegűek. Kerekes aggodalmaskodása is az usus maglétére mutat. De tagadhatatlan és az első pillanatra feltűnik, hogy a protestánsoknál le van

tompítva az aemulatio éle. Míg a jezsuiták szinte a végsőkig igyekeznek ingerelni a gyermekeket egymás ellen s azok felelet közben is egyebet sem tesznek, mint kárörvendően lesik, mit nem tud az a másik, ami bizony igen feszélyezett, kínos állapotban könnyen megesik a legjobb készütségű emberrel is, különösen, ha az még gyermek, addig itt a protestáns iskolában — hogy úgy mondjam — nem egymással szemben, hanem egymás mellett versenyeznek: önálló tudásukat mutatják meg, rendesen ugyanazon tételről zárthelyi írásbeli dolgozatot készítvén. A sok pályatétel, pl. a Debrecenben nagyon régtől szereplő Hatvani professortól alapított díjra mindmáig latinul irandó pályamű mind ilyen „egymásmelletti” versenyzésre adott alkalmat.

Manapság — tudjuk — megint fellángoltak a tanulmányi versenyek. Pintér Jenő kezdeménye immár kormányzati rendelkezés folytán országosan kötelező erejűvé vált azokon a helyeken, ahova a kultuszminisztérium keze elhatott. S érdekes, nyilván megállapítható, hogy a protestáns intézetek ma is húzódoznak tőle.

Mi itt a helyes paedagógiai álláspont, nehezen dönthető el. Kerekes töprengése ma is töprengés. Én nem titkolom, hogy a versenyek híve vagyok, úgy, amint az a protestáns iskolák hagyományaiban élt s különösen amint azt Pintér Jenő is csinálja. Annyira megy értékmegkülönböztetés, illetőleg megjelölés iránti óhajom, hogy én nem tartom elégnak azt a mai néhány semmitmondó osztályzatot.

(Nagykörös.) (Folytatjuk.) Dr. Törös László.

Közélet

Mi a különbség? . . .

Vezetőnek lenni egy gyülekezetben, élén állani egy társaságnak (különösen a szentek társaságának) nagy kiváltság, nehéz feladat. Vannak pályaválasztás előtt álló emberek, akik azt mondják: „én pap akarok lenni”, holott meg van írva: „Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétácul, némelyeket evangélistácul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítócul”. (Efez. 4₁₁.) Nagy dolog ez: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket”. (Ján. 15₁₆.)! Az Úr igazi szolgálói mindenkor érezték és érzik is, hogyan nyúlt le érettük az Úr a magasból (Zsolt. 18₁₇.), hogyan emelte fel és állította oda őket sok szellemi és lelki előkészület után, az előljáró, a predikáló, a bizonyoságtévő és szolgáló helyre, az Ő titkainak sáfáruil (I. Kor. 4₁.) és a Krisztus magasra tartása által példaképpül!

Igaz, hogy az Isten szolgálóinak soh' sem szabad elfeledniök amit Péter mondott: „. . . én magam is ember vagyok” (Csel. 10₂₆.), de valahogy mégis más ember, mint a többiek. Nagy különbségnek kell lenni a próféta és a nép, a pásztor és a nyáj között. Azaz, hogy nem *kellene* meg lenni

ennek a különbségnek, de ez a különbség még ez ideig megvolt és megvan. Azt hallottuk nem régen is Kecskeméten egyik jeles szónok szájából, hogy a prófétát a szent elégedetlenség jellemzi az ő korával, az ő népével szemben. Kell tehát valami plus-nak, többletnek, különbségnek lenni közöttünk és azok között, akik reánk bizattak, akiket vezetünk.

Vajjon mi ez a különbség? ... Talán az, hogy mi sokat tanulunk? Vannak más élethivatású emberek is, akik hasonlóan cselekesznek. Talán az, hogy a templomban külön helyünk van; hogy olykor, szolgálatban, különös öltözetben járunk; hogy a magunk számára megkülönböztetett tiszteletet és bánásmódot igényelünk? Nos ezek külsőségek, kicsinységek, másutt, másoknál is megtalálhatók. Talán az, hogy a mi beszédünkbe predikáláskor nem szabad belekiabálni és kérdezzek még e feléket, ugy-e nem? Lehetnek, akiket bosszantanak is az itt feltett kérdések: lám ez már valami a prófétai elégedetlenségből! Mondhatná azt is valaki, hogy mire jó erről papok számára írni? Az ilyentől kérdelem: mire jó a papnak a maga számára is olvasni a Bibliát és mire jó napoként magáért is imádkozni?

Úgy érzem erről a témáról, erről a különbségről beszélni kell, mert az a helytelen felfogás kezd lábra kapni, hogy elég, ha a pap csak a katedrán, a templomban pap, azonkívül pedig legyen ember. Mintha bizony így is lehetne distinguálni? E szerint elég, ha predikáció közben vigyáz a nyelvére, de a közönséges életben bizony megcsúszhat az, hiszen ő is ember! Vagy elég, ha gyönyörűen elzengedezi a megtanult, szónoki beszédben a Krisztus követésének a szükséges és üdvös voltát s ám kövesse aki teheti, aki jónak látja, de hát ő minek próbálja? Ugy-e nem is jó tovább folytatni? ...

Ez a kérdés nagyon is tartozik reánk és a hívekre is. — Szent elégedetlenségnek kell lenni mindnyájunkban a gyarlósággal, a közönségességgel szemben. Magasságos, nagyságos felé, ideál felé kell törekednünk. Hogy is mondja Pál: „Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék; hanem igyekezem, hogy el is érjem, amiért is megragadt engem Krisztus Jézus“. (Filippi 3₁₂.)

Amelyikünk nem érezte még, hogy megragadta őt a Krisztus a maga tudományával, tisztaságával, alázatos áldozatkészségével, imádságával és egész csodás életével és amelyikünk nem ragadta meg ezt a Krisztus Jézust hitével és szeretetével úgy, hogy soha ne bocsássa el, annak gondolkodnia kell azon, hogy ki ő voltaképpen s van-e valami különbség közte és azok között, akiknek szolgálnia kellene, akiket vinnie, emelnie kellene magával, mint Jézus tanítványait a megdicsőülés hegyére, ahol szólhatnának a Péteréhez hasonló

édes, boldog örömmel: „Uram jó nekünk itt lennünk“. (Máté 17₄.)

Sokan sok helyütt örvendetes megújulásokat jeleket látnak. Én is. De tudok olyan helyeket is, ahol a „plus“-nak, a különbségnek hiányát siratják, ahol nincs aki magasra tartsa a Krisztust, mint Mózes a rézkigyót (Ján. 3₁₄.) és ahol igazán csak a Lélek esedezik a gyülekezet megmaradásáért kimondhatatlan fohászokozásokkal (v. ö. Róm. 8₂₆.) Hiszen tudjuk, hogy a Lélek esedezése hatalmasabb és többet érő a mienknél, sőt minket is a Lélek tanít imádságra (Eféz. 6₁₈.), de mégis, nekünk is mindent el kell követnünk, szívünk egészen s hiven oda kell adnunk élethivatásunknak, szolgálatunknak; elég, mintegy égő áldozatnak Isten dicsőségére; el kell veszíteni életünket Jézusért, hogy megtarthassuk azt (v. ö. Luk. 9₂₁.)

Nekünk tiszta szívűeknek kell lennünk, hogy Istent már itt megláthassuk (Máté 5₈.) és beszélhessünk róla hatalmas bizonyossággal az embereknek; világ világosságának kell lennünk (Mt. 5₁₄.) Krisztusban, hogy az emberek lássák a mi életünket és dicsőítsék a mennyei Atyát.

„Atyámfiai, én enmagamról nem gondolom, hogy már elértem volna, de egyet cselekszem, azokat, amelyek hátam megett vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára“. (Filippi 3₁₃₋₁₄.)

Kósa Béla.

Templomavatás Körösnagyharsányban.

A csonkanagyszalontai egyházmegyébe kebeleztetett körösnagyharsányi gyülekezetnek nagyon kedves és bensőséges ünnepe volt szeptember hó 27-én, amikor a hívek áldozatkészségéből megújított templom felavatása történt meg és ünnepélyes istentisztelet keretében adatott át Isten dicsőségének szolgálatába. Mint ahogy a háborús idők és az utóbbi évek mostohasága nagyon meglátszik egyházi épületeinken, épenúgy megviselte az idő vasfoga az 1802-ben épített körösnagyharsányi templomot is. Múlhatatlanul szükségessé vált a kijavítás, a templom tetéjének bádoggal való beborítása, és a torony korhadt faszervezetének megújítása és szintén bádoggal való befedése. A torony tetőzetének négy sarkán levő főgerendák el voltak már korhadva s a munkálatok alatt 3 sarkon támaszkodó tetőzetet csak az isteni gondviselés őrizte meg a rajta levő munkásokkal, hogy a több ízben erősen dühöngő szél a magasból le nem sodorta. De Isten kegyelme az építőkkal és építetőkkel volt és szerencsésen befejezték szép munkájukat.

WACHA tisztít, mos, fest kifogástalanul Debrecen, Simonffy-u. 55.

A felavatási szertartás a körösnagyharsányiak páratlan szorgalmú lelkésze rendezésében ment végbe a vallásos buzgóságú és minden áldozatra kész hívekkel zsúfolásig megtelt templomban, ahol egyszermind az aratási hálaáldozat bemutatásaképpen az úriszentvacsora is kiszolgáltatót a mennyei táplálék után sóvárgó lelkeknek. A 231. dicséret eléneklése után Bay József zsadányi lelkész, egyházmegyei aljegyző lépett a szószékre és alkalmi imádságát mély áhitattal mondta el. Forrás József körösnagyharsányi községi jegyző orgonakíséret mellett énekelt szépen, érzéssel, mely után Szabó István esperes úr tartotta meg 1 Kor. 3₁₆ alapján a figyelmet mindvégig lebilincselő, gondolatokban gazdag egyházi beszédjét. Kiss Antal kántortanító vezetésével a helybeli ifjúsági énekhar énekelte a 100. dicséret 1. 2. verseit gondos megtanulásban, szép előadásban, miután az egyházközség lelkésze, az egyházmegye főjegyzője: Percz István adott hálát az Istennek az ő megsegítő kegyelméért; azért, hogy ők, a gyenge emberek, életüknek ezt a szép művét sikerrel és boldogan véghez tudták vinni.

Az Úrasztalához Juhász Imre magyarhomorogi lelkész hívogatta tartalmas beszéd kíséretében a híveket s ő osztotta ki Kosdy János körösszegapáti lelkéssel együtt a szent jegyeket a bűneiket megbánóknak, akik közül a 6 lelkész, 126 férfi és 148 nő vette magához a Jézus megváltó halálának emlékjegyeit.

Végezetül Téglás Ferenc mezőgyáni lelkész keresztelt meg egy kis gyermeket igen értékes beszéd keretében.

A 231. dicséret 4—6. verseinek eléneklésével a tulajdonképeni templomavatás befejeződött s a körösnagyharsányi egyház történetében 1925 szept. 27-ike fényes betűkkel van felírva. Világít az nem csak a harsányiaknak, hanem a szomszédos gyülekezeteknek is és arra búzdít, hogy az ősi református hit forrásaiból megerősödvé egyházunkat, iskoláinkat szeressük mi is olyan odaadással, mint a körösnagyharsányi gyülekezet, mely a forradalmak után 2 iskoláját, parokiáját megjavíttatta, a templom köré szép kőkerítést építtetett, most meg a templomát, tornyát újíttatta meg, mely utóbbi újítás 92 millió koronába került. A munkát Szrenkányi Gyula és Márék Mihály mezőberényi építészeti vállalkozók végezték nagy meglepedésre.

Délben a vendéglátó harsányiak szívességéből közebed volt, hol több tartalmas komoly és kedélyes felkösztöntő hangzott el, míg végre a délutáni istentisztelet után, amikor is Kosdy János körösszegapáti lelkész hirdette az ígét, egy kellemes és lelkiekben gazdag nap felejthetetlen emlékeivel vettünk búcsút a hitbuzgó körösnagyharsányiaktól és azok kiváló vezetőitől.

Jelenvolt.

A békésbánati egyházmegye lelkészegyesülete

minden évben értékes, tartalmas konferenciát rendez, mely méltó a legnépesebb traktushoz és lelkipásztorai színvonalához. Az idén Magyarcsanakon, egészen a trianoni határnál volt az értekezlet, amely október 17-én délelőtt 8 órakor istentisztelettel kezdődött, amikor is Szabó Dániel reformátuskovácsházai lelkipásztor tartott szép bibliamagyarázatot.

A gyűlést 9 órakor Tóth József elnök, körösladányi lelkipásztor nyitotta meg tartalmas beszéddel, amelynek során szeretettel üdvözölte a megjelenteket, különösképpen a vendégeket, köszönetet mondván nekik szereplésükből vállalt fáradozásaiért. Az előadások közül előre kerültek az elméletiek (dr. Erdős Károly: Hogyan alakult ki a lelkipásztor munkaköre?; Szücs Ernő: A spiritizmus), amelyek tanulságos eszmecserére adtak alkalmat. Délutánra estek a gyakorlati kérdések: Id. Victor János: Vasárnapi iskola; dr. Pallmann Péter gyulai lelkipásztor: Reverzális kérdés; Bakó László szegedi lelkipásztor: Sajtó ügyünk; Gönczy Béla vésztői lelkipásztor: Egyházmegyei belmissziói munka. Mindegyikhez sokan és kimerítően szólottak hozzá, elannyira, hogy még vacsora ideje alatt is folytatódott a tárgyalás. E délutáni ülészakot templomi áhitat vezette be, amelyen Györfly József hódmezővásárhelyi lelkipásztor hirdette az ígét áldásosan.

Vasárnap a délelőtti istentiszteleten Szabó Béla mezőhegyesi lelkipásztor imádkozott buzgósággal, Tereh Gyula hódmezővásárhelyi lelkipásztor prédikált hatásosan, dr. Pallmann Péter ágendázott lélek szerint. Ebéd után a leventék eskütételénél jelent meg a konferencia testületileg, amely alkalommal Harsányi Pál esperes mondott izzó hazafiságtól áthatott lelkes buzditó beszédet és szívből fakadó áldást.

Délután 5 órakor a templomban vallásos ünnepély volt a Kálvineum javára. Ez alkalommal Bartha György békéssámsoni lelkipásztor tartott lelketemelő bibliamagyarázatot, dr. Erdős Károly és Szücs Ernő egy-egy alkalmi előadást, míg dr. Szarka Gyula battonyai lelkipásztor egy bibliai tárgyú elbeszélést olvasott fel. Úgy ezen az ünnepélyen, mint a két nap egyes aktusainál közreműködött a helybeli vegyeskar, a makói református dalárda és szólóénekeivel Szatmáry Gábor füzesgyarmati segédlelkész.

Mint ilyenkor mindig, úgy itt is és most is legtöbb dolga a helybeli lelkipásztornak, Irlanda Dezsőnek és feleségének volt, akik precizen és szeretettel bonyolították le a konferencia minden részletének lefolyását. Fogadják ezért ők is s a kurátor vezetésével segítségükre siető egyháztagok is hálás köszönetünket.

Kun József késműves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

FISCHER ADOLF ÉS FIA posztónagykereskedő. Férfi és női öltöny és kabát szövetek nagy választékban, papl fekete szövetkülönlegességek. Debrecen, Piac-u. 61.

Irodalmi szemle

Debreceni Kis Gazdaságtan.

Írta: Háló Sándor református tanító.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 6607-VII/b./198. sz. rendeletében elrendeli az elemi iskola III. osztályától kezdve a gazdaságtan tanítását; tekintettel hazánk agrár jellegére. Református iskoláink ezideig igen nagy hiányát érezték egy — a gyermek lelki világához és felfogásához alkalmazkodó — kézikönyvnek. Még idáig sem az egyházkerületek, sem pedig az egyetemes konvent tankönyvbizottsága nem adott ki ilyen tankönyvet. Így iskoláinkban vagy az állami iskolák részére kiadott tankönyvet használták, vagy egyáltalán nem használtak tankönyvet. Bár nem elvem a tankönyvekre való támaszkodás, mégis szerény véleményem szerint jó segítség a tanítónak, ha azt megfelelő körülmények között segédeszközül használja.

Háló Sándor református tanító kartársunk, amikor a fenti cím alatt tankönyvet írt az elemi iskola III., IV., V., VI. fiú- és leányosztályok számára — a fenti hiányt igyekezett pótolni. Ezekről a könyvekről, — a nálam hívatottabb szakbírálók azt mondják, hogy a maga nemében páratlan az egész országban s kívánatos, hogy az református elemi iskolákba bevezetessék. Egyszerű, rövid tételekben, a gyermek által könnyen érthető nyelvezettel tárgyalja azokat a szükséges alapismereteket amelyekre minden — még a legkisebb gazdának is szüksége van: Nagy előnye e kis könyvnek az, hogy számot vet a gyermeki lélek teherbíró képességével. Rövid tömör mondatokban adja elő mondani valóját. Úgy, hogy segítségére lehet a gyermeknek, — mint segédeszköz — ismeretei elsajátításában. Az V., VI. osztály számára írt „Kis Gazdaságtan“ az ismétlő iskolában is használható. Én is átnéztem ezeket a kis könyveket s a gyakorló iskolába használatra bevezettem. Azt hiszem — az egységes tankönyv használatával — az egyetemes konvent is kiadandó művei közé fogja sorozni. Úgy, hogy teljes jó lelkiismerettel ajánlhatom minden református kartársamnak, hogy használatra bevezesse. Beszerezhetők 12,000 K-ért „Méliusz“ könyvkereskedésben és a szerzőnél: Debrecen, Miklós-u. 12. sz. alatt.

(Debrecen.)

Szücs János,
gyakorló iskolai tanító.

Különfélék

Új theol. doctor. Filep Gusztáv mátészalkai hitoktató lelkészt folyó hó 24-én avatták cum laude theol. doctorrá a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetemen a gyakorlati teológia körébe vágó dissertációjá és szóbeli vizsgálata alapján.

Az új doctort, aki kollégiumunknak és az utrecht egyetemnek volt kiváló hallgatója, szíves szeretettel köszöntjük. Ad multos annos.

A szatmári egyházmegye lelkészegyesülete október 20-án szépen sikerült leánykálvineumi napot és estélyt rendezett Fehérgyarmaton. Az eszme apostolai közül megjelent Kiss Ferenc egyetemi tanár, a Kálvineum elnöke, Enyedy Andor miskolci, Varga Ferenc vásárosnaményi, Tariska Béla paposi lelkész, Boda Ferenc s.-lelkész, Gáll János vásárosnaményi tanító s a debreceni kis kántus, kik Sipos József, az agilis esperes, Szabó János a nagyszívű egyesületi elnök s Rácz Lajos fülesdi lelkész és ez utóbbi bájos kis leánya közreműködésével felejthetetlen napot és estét szereztek a szépszámban megjelent közönségnek s újabb téglát ahhoz az épülethez: mely meleg otthon és puha fészek lesz a mi kicsinyeinknek. Az anyagi eredmény elszámolás alatt — az erkölcsi siker mindent felül múló. Dicsőség érte Istennek.

Lelkészbeiktatás. Kósa Bélát, a szamoskéri egyház új lekipásztort október 25-én iktatta be állásába Tóth Sándor nábrádi lelkész. A külső fényvel és belső melegséggel tartott istentisztelet után a helyi közigazgatás és a társadalmi alakulatok üdvözlését fogadta az új lelkész. Ezután közbéd volt, vidám hangulatban és tartalmas köszöntőkben egyaránt gazdag. Az új lelkész úgy templomi szolgálatával s az üdvözlésekre adott válaszával, mint a fehér asztalnál igen előnyösen mutatkozott be s híveinek és feletteseinek is osztatlan szeretetét érdemelte ki. Igaz magyar, jó kálvinista, szívvvel, lélekkel pásztor. *B-t.*

Vasárnapi Szövetség cím alatt eszméltető cikket közöl a Kecskeméten megjelenő Reformátusok Lapja, azt a megszívleendő és megvalósítandó gondolatot vetvén fel, hogy a magyarországi keresztyén felekezeteknek országos szövetséget kellene alakítaniok a vasárnap általános megünneplésére.

Lelkészválasztás. A böcsi gyülekezet Hegy- aljai Kiss Géza monoki lelkészt, a hajdusámsoni egyház Kiss János szernyei lelkészt, a belvárdi egyház Mohácsy József somi segédlelkészt, a mohácsi gyülekezet Mányoki Sándor nagyvátyi lelkészt választotta meg pásztorául. Ad multos annos.

A hevesnagykunsági egyházmegyei tanítóegyesület Mezőtúron folyó hó 10-én közgyűlést s utána műsoros estélyt rendezett.

Halottaink. Pongrácz Józsefné Baráth Zsuzsanna úrasszony, Pongrácz József pápai theologiai tanártársunk édes anyja, 56 éves korában elhunyt. *Ivánka Zoltán* hódmezővásárhelyi főgimn. ének- és zenetanár életének 60., tanári működésének 30. évében folyó hó 15-ikén meghalt. Legyen áldott emlékezetük!

A dunamelléki egyházkerület egyházközségeinek, lelkészeknek lelkészi-, tanár-, tanítóözvegyeknek és árváknak összesen 141 és fél millió koronát osztott ki.

Belényesen szeptember hó 24-én iktatta be Böszörményi Lajos esperes Bokor Sándor lelkész a lelképásztori szolgálatba.

Pályázat alatt van nov. 7-ig a szava-i lelkészi állás. A pályázatokat Szalay Ferenc espereshez (Szaporca, u. p. Kémes, Baranya vm.) kell küldeni.

A kemecsel egyház a Leány-Kálvineum javára folyó hó 31-én Kultúrestélyt rendez.

Amerikából Debrecenben járt a napokban Szapanos Lajos chicagói kereskedő, a chicagói magyar egyesületek központi szervezetének elnöke s meglátogatta Dr. Baltazár Dezső püspökünket, Baja Mihály lelképásztort, a Kollégiumot, főgimnáziumot és a leányiskolát. Rokonszenves egyénisége, szeretetreméltó lényé megnyerte mindenkinek tiszteletét, úgy, hogy Kántus vasárnap délben énekszámokkal kedveskedett neki.

2459—1925.

Pályázat.

A békés-bánati egyházmegyébe kebeleztet orosháza-i lelkészi állásra a pályázatot meghirdetem. Javadalom: 1. Lakás természetben, 2. Késpénz 1200, azaz egyezerkettőszáz korona az egyház pénztárából negyedévi előleges részletekben fizetve, 3. Búza 24 hl. 60 l., 4. Árpa 24 hl. 60 l., 5. Hét öl fa és 6 kocsi szalma, 6. a Tiszántúli egyházkerületben érvényben levő stóla.

Kötelesség: Az összes lelkészi teendők végzése az orosházai református anyaegyházban és a hozzácsatolt fiókegyházakban és szórványokban. Joga van az egyháznak a fenti díjlevélben megnevezett természetbeni járandóságokat késpénzzel megváltani és pedig minden évre újonnan búzánál és árpánál az előző évi január 1-től október 1-ig való maximális, vagy tőz-dei ár átlaga, a fánál és szalmánál ugyanazon időre való folyó ár átlaga szerint.

Beruházás megváltási ára még bírói eljárás alatt van, melynek döntéséhez megválasztott lelkész alkalmazkodni köteles. Pályázati kérvények 1925. évi november hó 22-ig Harsányi Pál espereshez, Gyoma (Békés megye) küldendők vissza-küldésre szánt bélyeg melléklésével. Az állás a jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó.

Debrecen, 1925. évi október hó 31-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A középszabolcsi református egyházmegye lelkészegyesülete a következő két pályátételt tűzte ki:

I.

„A magyar protestántizmus rövid története a háború kezdete óta napjainkig“.

Terjedelme 3—4 írott ív.

II.

„A magyar református lelkész alakja az utolsó 15 év magyar irodalmában és annak bírálata“.

Terjedelme 3—5 írott ív.

Pályázhatnak a tiszántúli református egyházkerület lelkészei és felekezeti tanárai.

A nyertes pályaművet a középszabolcsi református egyházmegye lelkészegyesülete egyenként 60—60 aranykoronával fogja jutalmazni.

Határidő: 1926. év május 1.

A tisztán és idegen kézzel, esetleg írógéppel írott munkák jelígelével ki-éretében a jelzett határidőig alólírott lelkészegyesületi elnökhöz küldendők Apagy, 1925 október 15.

(2—2)

Szabó Aladár,
egyházmegyei lelkész-
egyesületi elnök.

Debreczeni István
órás-mester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SESZTINA LAJOS

vasnagykerekedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

**Gazdaságokba,
építkezésekhez és tetők fedéséhez
minden vasanyagot szállít.**

Telefon 6.

Szlezák László

harang-ércöntöde, harang-
felszerelés- és haranglábggyár

Budapest VI., Frangepán-u. 77.

(Saját házában.)

A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti
„ÖRHÁZ“ megállóhely A) B) C) J) kocsikkal.

TELEFON: 139—62.

Az 1900. évi párizsi világ, 1921. és 1923. évi
vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel ki-
tüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

**Új Orgonákat,
Orgonasípokát,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.**

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árkért
Árjegyzék eskütségetetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

TELEFON: 113-44. SZÁM.

LOPOS GYULA iskolapadok

athletikai sportcikkék,
iskolai bútorok,

tornaszerek

gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85.

Arjegyzéket és költségvetést
felszólításra küldök. VAVAVA

11-20

Templomharangokat

és összhangzó harangozatokat
a legfinomabb harangfémötvözet-
ből, tiszta csengésű, előre meg-
állapított szavatolt harangokkal

tiz évi jótállás mellett

harangszerelvényeket, forgatható
vaskoronával, harangállványokat
hengerelt vasból, szabadonálló va-
lamint fekvő elrendezéssel gyárt

WALSER FERENCZ

tűzoltási szerek és szivattyúk
gyára, harang- és fémöntőde

Budapest VI, Lomb-utca 34-36.

Villamos megálló: Váci-ut, Láng-gyár.

Telefon 95-50.

Telefon 95-50.

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsolttárak árairól.

32° legkisebb zsolttár

papirkötésben	K	31,600
félvászon kötésben	K	37,300
egészvászon kötésben	K	41,700

16° iskolai kiadású zsolttár

papirkötésben	K	42,300
félvászon kötésben	K	47,500
egészvászon kötésben	K	59,800

8° oktáv alakú zsolttár

papirkötésben	K	58,600
félvászon kötésben	K	64,300
egészvászon kötésben	K	74,500

4° quartalak, nagybetűs zsolttár

papirkötésben	K	112,800
félvászon kötésben	K	119,300
egészvászon kötésben	K	144,200

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsolttárainkat
a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alakú

díszvászon, kehely és préseléssel	K	100,000
díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban	K	180,000
díszbőr, párnázott, aranymetszés, tokban	K	280,000

32° alakú zsolttárak

Hajlítható díszvászon kötés (Kötés alatt)	—	—
Párnázott díszv. kötés, valódi aranymetszéssel	K	160,000
Celluloid-csontköt. valódi aranymetszéssel (Kötés alatt)	—	—
Valódi bőrköt., párnázott, valódi aranymetszéssel	K	240,000
Valódi antilopbőr, különböző színekben	K	240,000
Valódi bőrk., különböző színekben, aranymetszéssel, párnázott bőrtokban, hordozó szíjjal	K	400,000

Ajánljuk dúsan felszerelt tankönyv,
írószer, iskolai segédeszközöket tar-
talmazó raktárainkat.

„Méliusz“

könyvkereskedés

Debrecen,
Ferenc József-út 26.